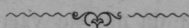

UČITELJSKI TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja v 1. in 15. dan vsacega meseca, in stane vse leto 3 gold., pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema uredništvo. — Naročnina in oznanila pošiljajo se založništvu v Milic-evo tiskarno v Ljubljani.

Štev. 3.

V Ljubljani, 1. februarja 1882.

XXII. leto.

Kako bi ljudska šola postala v resnici podloga ljudskemu izobraževanju.

Naj glavnejša stebra narodnega izobraženja ste znanosti pedagogika in kmetijstvo.

Dandanes se veliko govori in piše o šolskih rečeh; največ časa se porabi nekaj s pretresovanjem vprašanja, koliko let ima dolžnost šolskega obiskovanja na ljudske šole, kaj pa s praznim besedovanjem zaradi prednosti, bodi si že nove, bodi si stare šole. Mesto dolzega pregovarjanja o teh samo na sebi malo zanimivih rečeh, bi bilo za občni blagor in razvitek ljudske omike bolj koristno in važnejšega pomena, da bi se resno obravnavalo in reševalo drugo vprašanje, kaj naj bi se namreč storilo v prid in korist prave npravne vzgoje otrok in umne ljudske omike sploh, kako bi se poučevanje v posameznih ukih v ljudske šole praktičnim zahtevam priredilo in kako bi se učni načrti tako uredili, da bi se učitelj mógel bolj ozirati pri pouku na prihodnji kmetski, ali pa obrtnijski stan svojih šolskih otrok; sploh, s kakimi sredstvi bi tudi učitelj pospeševal pravi ljuski napredek, ter pripomogel k povzdigi národa svojega v duševnem in gmotnem obziru; z jedno besedo: kako bi ljudska šola postala v istini podloga ljudskemu izobraževanju. Danes so prepričani vsi naj odličnejši in praktični pedagogi o resnici, da le s pomočjo zdrave npravne vzreje se zamorejo vsa druga vprašanja srečno rešiti, le s poboljšanjem ljudske omike sploh in s preuredbo ljudskih šol v odgojevalne zavode v pravem pomenu ter s prevedenjem pouka na praktično stališče bi se našlo edino zdravilo, s katerim bi temeljito ozdravili bolezni, ki se splošno nahajajo še med ljudstvom, v državi in srenji, v šoli in družini in na ta način našim potomcem boljšo in lepšo prihodnost pripravili. — O nujni potrebi te glavne preuredbe, katero naše šolstvo neogibno potrebuje, se moramo pa naj bolj prepričati, ako pojasnimo nekoliko pomanjkljivosti in pogrške današnje šolske odgoje.

Dandanašnja vzgoja ne razumé popolnoma svoje važne naloge. Naše šole so v obče bolj učilnice, nego odgojevalnice; šola mora pa vender biti izobraževalnica v pravem pomenu; ona mora otroke vzgojevati za prave in cele ljudi, in ne za polovičarje. Skrb za izobraževanje npravnega čutstva, za vtrjenje volje in prave značajnosti se v obče v današnje šole pogrša; ona vzreja največ otroke z napolnenimi glavami v različnih vednostih, a sè zeló majhnimi srci, ker se otroci prenasitijo z raznovrstnimi rečmi na račun srčne in značajne omike. Taki otroci postanejo potem prevzetni in napuhnjeni od svojih površnih znanosti, pa čisto nepraktični za svoj prihodnji poklic v socijalnem življenji.

Pri našej vzreji se stari latinski prigovor „non multa sed multum“ čisto prezira. Naša šolska omika je podobna Prokustovi postelji, pri kateri se odreže, kar je predolzege, prekратko se pa vleče tako dolgo, da dobí dandanes zeló priljubljeno srednost. Pri takej omiki mora šolska mladina, ne samo telesno, ampak tudi duševno hujšati, ker ne dobí v pravej meri duševne hrane, ali pa tako raznovrstne, da je ne more dobro prebaviti. — Naj večja napaka današnje vzreje otrok pa je v tem, da smatrajo nekateri odgojitelji za smoter ljudskega izobraževanja v občem prizadevanje z enakimi sredstvi, doseči tudi „za razne stanove“ jednako omiko in da naj se vzreja šolska mladina celó k gospodarskej enakosti. Taka vzreja namerava pa ne samo v nravnem, ampak tudi v gospodarskem in družbenskem obziru na razpad človeškega društva, ker je ravno različnost stanov naravna vez, ki društvo človeško še veže. Ker je pa naša sveta dolžnost za časni in večni blagor in pravo korist našega ljudstva skrbeti, moramo prizadevanje današnjega časa brez strahú in brez skrbi obsoditi, ter obstati pri svojem prepričanju, da so ti in jednaki odgojitelji na krivej poti. — Prvi in naj višji pedagogični princip, da se človek za človeka vzgojuje, je sicer sama na sebi razumljiva resnica, toda celo polje vsakovrstnih vednosti in umetnosti je pa tako veliko, da naj bolj nadarjen posamezen človek more le majhen del vsega tega naučiti se, še manjši pa praktično porabiti; od popolnosti se ne more še govoriti ne v tej zadevi. — Za vse stanove mora biti vzgoja otrok le „v nravnem obziru“ jednaka, da se namreč v otročjih srcih gojí in razvija zavest za védnost, bogosluznost, pravičnost, odkritosrčnost, poštenost, delavnost, varčnost, zmernost, za vestno spolnovanje svojih dolžnosti in za spodobno vedênje. Kar se pa samih znanosti tiče, se mora odgoja ravnati po potrebah raznih stanov. Odgojitelj mora namreč le taisto izbrati, kar dejanskim potrebam in zahtevam naj bolj vstreza, zraven pa mora dobro pomisliti, kako bi se vse to v pravo korist vsacega človeka posebej izdatno porabilo. Kdor tega dobro ne preudari, napravi večkrat zeló nevarne vzrejne napake, katere se ne dajo potem nikdar popraviti. To spričujejo nam žalostni vzgledi rejencev in rejenk, ki so se učili v svoji mladosti le namodne olike, mesto dejanskih naukov, kako bi imeli namreč sè svojimi duševnimi in telesnimi močmi ravnati, kako pogumno gospodariti in gospodinjiti i. t. d. Dokler ne bode ljudska vzreja od krive poti abstraktne omike ukrenila na pravo pot naravne vzreje, se bode število tacih oseb vedno bolj množilo, značajnih in za delo pripravnih pa dan na dan manjšalo. — Pa tudi oba spola imata svoje različne naloge v ljudskem gospodarstvu, v vsej državi ravno tako, kakor v majhni družini, in ako bi hoteli oba jednako odgojevati, bi ne dosegli svoje namere, temveč bi vsej družini veliko nesrečo učinili. Pri vzreji se mora toraj ozirati na potrebe posameznih stanov in spolov; drugačne vednosti so potrebne za mestjane, drugačne kmetovalcu, drugačne zopet za vsaki spol posebej. Vse šole po deželi in po mestih po jednacem kopitu osnovati je dandanes čisto nemogoča reč.

Da bodejo naše šole poglavitnim zahtevam ljudske omike vstrezale, morajo postati v prvej vrsti odgojevalnice, v katerih se blážíjo otročja srca, izbuja nravna zavest, vzrejajo trdni značaji, ki so podloga, na katero se more tudi zidati materijalno blagostenje našega prihodnjega zaroda. V drugi vrsti morajo biti pa naše šole ljudski zavodi, v katerih se pripravljajo otroci za dejansko življenje. Sploh se mora pa ves pouk na ljudskej šoli in osebito na deželi preustrojiti in na dejansko kmetijsko, ali pa obrtnijsko stališče prevesti. Ako se to zgodí, si smemo svesti biti, da bode ljudska šola v istini napredovala in med ljudstvom se prepričanje dejansko vtrdilo, da je ljudska šola prekorientna in potrebna naprava; vestnemu učitelju bode pa samo ljudstvo potem dajalo svedočbo, da spolnil je zvesto svoje dolžnosti, ker je delal za duševni in gmotni blagor svojega ljudstva „za pravo národno izobraževanje, ter s tem pokazal vsemu svetu, da je učitelj v pravem pomenu ljudski odgojitelj“.

Anton Derganeč.

Značaj!

(Konec.)

„Beseda gine, a vzgled rine“. Tako je tudi pri vzgoji značaja. Prva vzgoja značaja se vrši v domači hiši; tam se začénja značaj razvijati, a kar se je tam začelo, naj šola nadaljuje, tam naj se otrok vadi in privadi značajnosti. Prva podloga kreposti so dobre navade; otrok se vsposobi po dobri privadi za krepostna dejanja, ki so pri odraščenemu sad človeške razumnosti in svobode. Dobre navade so pa človeku naslomba, postanejo mu tako rekoč v drugo naravo; na nje se naslanja, kadar buči vihar življenja, kadar véje duh novotarij. Da iz otroka postane značaj, mora se privaditi rednosti in snagi, resničnosti in pravicoljubji. Na red in snago gleda šola uže prve dni svojega začetka. Redna in snažna naj bode obleka pri otrocih, vsa njih šolska oprava, redno naj zahajajo in vzhajajo iz šole. Vnanji red in snaga prenaša se na notranji čut pri otrocih in vnanje je slika notranjega redu in dušne snage; brez pravice in resničnosti pa pravega značaja ni, to oboje je podloga vsaki značajnosti. Otrok ljubi resnico, ako ni v zgodnji mladosti uže pokvarjen in ni domača hiša kal laži v nedolžno srce položila. Da se otrok privadi resnici in odkritosrčnosti, ni treba stroge resnobe, marveč ljubezni z resnobo, dobrega vzgleda in primerne nauka; sužinski strah rodi hinavce in svetohlince. Privaditi je pa tudi treba otroke, da se resnobno loté nauka, in ne nehajo prej, da stvar do dobrega razumo; površnost ne rodi krepkih značajev. V to pa je treba pridnosti in neutrujene prizadevnosti. V ta namen služijo pisne vaje, posebno pa vaje v spisji. Da učenec sestavek dovrši, treba, da je vztrajen in da se kaj prizadeva ter da ima stanovitno voljo. Ako je tudi izdelek pomanjkljiv, gre to višej ceniti, kakor kaj tacega, kar si je učenec izposodil ali po čem posnel. Prišli smo tako do dveh daljnih pripomočkov za vzobraženje značaja in energične volje. Prvo je samostalnost; človek naj se navadi, da bode povsod sam gledal, sam slišal, sam se prepričal, predno da o čem sodi, da ne bode ljudem podoben, ki hvalijo, kar vidijo druge hvaliti, in grajajo to, kar slišijo da drugi grajajo; prost ljud ima prav krepak izraz za tako ravnanje, ko pravi: „Pes po slišnji laja“. — Ako se človek navadi misliti in sam hoteti, ne bode potem podoben trstu, ki ga veter ljudskega mnenja sim in tje goni. Šola pa mora gledati na to, da se učenec resno loti in vztraja. In tako pridemo do drugega pripomočka do vztrajnosti, do stanovitnosti, česar ljudem navadno primanjkuje. Nekateri ljudjé se lahko v nemajo za vzore, delajo trdne sklepe in naprejzvetja, kako bodo to ali uno stvar podpirali, ako se prikažejo ovire; ko pride nasprotje, takrat se umaknejo, in nočejo vedeti ničesa o tem, kar so poprej močno poudarjali, njih navdušenost je podobna slamnatemu ognju, ki se hitro razpali, ali žerjavice in gorkote ne daje. Učitelju pa v šoli pripada nalog, da otroke vnema in spodbuja za učenje, ko bi imeli naveličati se, nagovarja k vztrajnosti, zato pa je treba podpirati omahljivo voljo; v ta namen so pa koristna darila, in tudi primerne kazni o pravem času ne škodujejo. Nestanovitno in omahljivo voljo je treba podpirati; kar je otrok s kraja delal le tako rekoč staršem in učiteljem na ljubo, dela potem z zavednostjo in s svobodno voljo.

Da ima učenec stanovitno voljo, pripomore veljava učiteljeva, in pokorščina, katero skazuje svojim prednikom, staršem in učiteljem. Otrok, ki ni bil vaju, upogniti svoje volje pod postavo, ne bode nikdar prida. Lahko da bode energičen ali gorjé njemu, gorjé ljudem, ki bodo imeli opraviti z njim, energična volja ga pripelje k svojejavnosti, samopašnosti in razbrzdanosti. Ni zastoj izrek modrega: „Začetek modrosti je strah božji“. Pokorščina je tedaj prvo, kar se ima tirjati od učencev v šoli; ako te ni, slabo

je za učitelja in učence. Tù pa nastane vprašanje: kako pa si pridobiva učitelj pokorščino? Ako hočemo odgovoriti na to vprašanje, pridemo pa dalje, kakor smo hoteli priti pri tej razpravi. Opomnimo samo to, da so vse govorice o humanizmu, o človekoljubji pri vzgoji le lepe govorice, samo jedro brez lupine, lepa beseda; lepo ravnanje pomaga le pri dobrih, nepokvarjenih otrocih; sicer se pa mora otrok bati učitelja, potem ga bode tudi spoštoval in vbogal; učitelja in učenca mora pa tukaj voditi pred vsem krščanska nprav, kar zdajni vek le rad prezira.

Da se pa značaj vzgoji, treba mu je vzora; le značaj more vzgojiti značaj. Največi možjé so imeli vzor, po katerem so hrepeneli. Aleksander Veliki je zmirom pri sebi nosil Homera, ki je opeval grške junake pred Trojo, in Pir je hotel postati ravno tako slaven na zahodu, kakor je bil Aleksander na vzhodu. S kakoršnimi ljudmi človek občuje, tak pa postane sčasoma sam, ter se navzame njih duha. Značajni bodo postali otroci v šoli, ako je učitelj resničen in pravicoljuben v šoli do učencev in staršev; živ vzgled je bolji, kakor mrtva črka, in to kar otroci z očmi vidijo, je bolji kakor to, kar z ušesi slišijo. Učitelj ne zahtevaj od učencev tega, česar jim ti nisi v vzgled! Okoli značajnega učitelja se bodo zbirali učenci in se ga držali, kakor se vzprijema šibka rastlina ob močnejši.

Ako pa domača hiša ne vzreja značajev, je zaman ves trud učiteljev; ako jeden podira, kar drug stavi, ne gre stvar naprej. — Dasiravno pa je važna in mnogo vplivna šolska vzgoja, pa vender še le življenje dovrši, kar je ljudska šola začela staviti, potem še le, ko človek stopi v javno življenje, katero nad njim lika in lika; pokaže se, je li človek značajan ali brezznačajan, kreposten, ali hudoben, in potem dozori, kar se je v mladosti sejalo. Ako pa je učitelj z besedo in z vzgledom, s privado in v dejanji skrbel za vzgojo značaja, lahko reče: Storil sem, kar je bilo v moji moči; okoliščin v življenji ne morem premeniti; človek ima svobodno voljo; gorjé in blagor je pred njim, in kakor si postelje, tako bode ležal.

Názorni nauk v ljudskei šoli.

(Piše **Ivan Tomšić.**)

(Dalje.)

1. Človeško telo po vnanjej podobi.

Oči — kakšne so in čemu so?

Ti, Stanko, ti me lahko vidiš, a ne samo mene, tudi svoje součence lahko vidiš. Kaj praviš, s čim gledamo ali vidimo? Gledamo z očmi. Ti imaš dve oči; vsi zdravi ljudjé imajo po dve oči.

Telesa so, kakor smo uže poprej govorili, ali okrogla ali pa oglata; oči štejemo k okroglim telesom. Jabolko je tudi okroglo. Zatorej govorimo tudi od jábolčica (Augapfel), katero leží v očnici ali očišči (Augenhöhle). Rekli bomo: 1) Jábolčice je okroglo.

Ker je okó jako vredljivo, zato ima v očnici mehko ležišče, ki je podstavljeno z mehkim salom. To salo se izgublja, kadar je človek bolán, in okó se vdira; to je zatorej vzrok, da imajo bolniki vderte oči. Očesno jábolčice je od zunaj pokrito s trdo, úsnijato, žilovo in neprozorno kožico, ki se beločnica imenuje. V beločnico je spredaj vdelana rožena, prozorna koža, ki se roženica (Hornhaut) imenuje. Kadar je okó odprto, vidi se vsa roženica in tudi nekoliko beločnice, tako zvano „belo“. — Ravno v sredi očesa je neka črna pika, ki se zeníca (punčica, Augensterne) imenuje. Rekli bomo: 2) V jábolčici je zeníca. (Otroci ponové 1 in 2.)

Okoli zenice vidimo tenko in mehko kožico, ki se dožica ali šarenica (Regenbogenhaut) imenuje. Ta kožica se imenuje šarenica zato, ker ima pri raznih ljudeh različno barvo. (Otroci gledajo drug drugemu v oči, ter najdejo, da je šarenica po najbolj modra, rujava ali pa siva.) Rekli bomo: 3) Oči so modre, rujave ali sive.

Ako ti pride v oči prah ali kaka mušica, takój čutiš bolečino; oči te peko, ako ti dim pride vanje. Na nobenem družem delu telesa ne čutimo pri takó majhenih vzrokih bolečine. Iz tega sledi, da je okó zeló občutljivo. Rekli bomo: 4) Okó je občutljivo (vredljivo). (Otroci izgovoré.)

Ker so oči zeló občutljive, zato jih je Bog položil v jamico, da so bolj zavarovane. Te jamice imenujemo očníci ali očišči. Rekli bomo: 5) Okó leží v očníci. (Otroci izgovoré.)

Ako ti veter nosi pesek in prah v obraz, takój zapreš oči, t. j. neko tenko kožico potegneš čez nje. Táko tenko kožico imamo nad in pod očesom; trepalnice jo imenujemo. S trepalnicami oči zapiramo ali zakrivamo, da nam pesek ali prah ne pade vanje. Rekli bomo: 6) Jábolčice leží pod trepalnicami. (Otroci ponavljajo 1 — 6.)

Spredaj na trepalnicah vidimo ob robu majhene lasce, ki jih vejice (osemce) imenujemo. Rekli bomo: 7) Na trepalnicah so vejice. (Otroci ponavljajo 1 — 7.)

Lasé, ki jih imamo nad očmí (učitelj pokaže), imenujemo obrvi. Obrvi varujejo, da nam pôt s čela, kadar se potimo, ne teče v oči, kar bi jim gotovo škodovalo. Rekli bomo: 8) Nad očmí imamo obrvi. (Otroci ponové 1 — 8.)

Nu, kdo mi zná povedati dele naših očí? — Deli naših očí so: Jábolčice, očníca, zenica, trepalnice, vejice, obrvi. (Otroci vse to ponavljajo.)

Jožek, povédi nam, čimu imamo oči? — Kaj vidiš tukaj v učilnici? Mizo, stol, klopí, omaro, knjige, peč, okna, zid, vrata, podobe, pod, strop, klobuke, suknje i. t. d. — Kaj vidiš doma v sobi? Mizo, stole, postelje, podobe, zrkalo i. t. d. — Kaj vidiš na ulici? Ljudí, živali, vozove i. t. d. — Kaj vidiš v gozdu? Drevesa, veje, listje, živali i. t. d. — Kaj vidiš na polji? Žito i. t. d. (Tukaj naj učitelj po svojej volji stavi različna vprašanja, da bode vaja zanimívejša.)

Okó je zeló občutljiv (vredljiv) ud človeškega telesa, zato je tako močno zavarovano. S čim je zavarovano okó?

Glejte otroci, kako modro je ljubi Bog vse napravil!

Ti zdaj mene gledaš, Francèk! Ti pa lahko tudi po strani pogledaš, a ní treba, da bi z glavo krenil; okó lahko premakneš. 9) Okó je premíčno.

Ker je okó premíčno, zato nam ní treba z glavo kretati, a vender lahko pogledamo na desno, levo, navzgor in navzdol. Tega bi ne mogli, ako bi oči ne bile premíčne.

Kadar oči s trepalnicami zakrijemo, takrat ne vidimo; oči morajo biti odprte. Po noči, kadar spimo, imamo oči zaprte. Rekli bomo: 10) Oči odpiramo in zapiramo.

Kadar je kdo zeló žalosteu, joka se. Tudi to se godí z očmí. Rekli bomo: 11) Z očmí se jokamo (plakamo). (Otroci ponavljajo 1 — 11.)

Pravila in prigovori. Ne čitaj nikoli na solnci ali v mraku, ker je to očem zeló kvarljivo. — Slepce ima oči na prsteh. — Zamazal mu je oči. (Goljufal ga je.) — On mu je trn v očéh. (Ne trpí ga; ne more ga videti.) — Gospodarjeve oči konja pasejo. (Oči nadzorujejo.) — Na mah, ko bi z očmí trenil. (Je hitro kaj storil.) — **Uganka:** Kdo je najhitrejši na svetu? (120) (Dalje prihodnjič.)

Držimo se trdno svojih postavnih pravic!

Najviše upravno sodišče je razsodilo v korist Marskim učiteljem v naslednjem slučaju: Nadučitelj M. Konrad na ljudski šoli v Trebiči služi uže od 14. junija 1849. l. za ljudskega učitelja na Marskem. Deželna šolska postava za Marsko v 24. dan januvárja 1870. l. in sicer v §. §. 31. in 91. določi, da ima vsak učitelj pravico do šest kvinkvenij, da pa ta pravica neha po vzprijeti šesti kvinkveniji, tedaj po svršenem 30. službenem letu, in da tisti učitelji, ki so v času, ko se je ta postava razglasila, služili uže 15 let, imajo dobiti za ta čas le jedno kvinkvenijo. (*Kranjska deželna šolska postava dné 29. aprila l. 1873. govori o tem v §. 30. in 87.*) Učitelj Konrad je dobil s 1. oktobrom 1870. l. prvo kvinkvenijo in s 1. oktobrom 1875. l. drugo. Ko je tedaj prosil 1. okt. 1880. l. za tretjo kvinkvenijo, zavrgli so njegovo prošnjo iz tega vzroka, da je uže 1. okt. 1880. l. služil vsega vkup 30 let, in ta pravica ugasne s tridesetimi službenimi leti. Tudi počeno ministerstvo je v drugi stopnji tako razsodilo. Konrad se je pritožil po dr. Bunclnu pri upravnem sodišči, kjer je poglobitno to poudarjal: Po §. §. 31. in 91. ima vsak učitelj pravico do šest doklad, ako zadostí postavnimi pogoji, in ta pravica je tudi za tiste učitelje, ki so služili 15 let do časa, ko je bila razglašena ta postava, ki imajo dobiti daljne doklade notri do šeste. Pod to besedo „daljne“ razumeva pa postava doklade notri do šeste, in ne more biti doklada utesnjena na 30. službeno leto za učitelje, ki so uže poprej služili. Za učitelje, ki so služili ob času, ko je postava dobila veljavo, veljá le to utesnenje, da so jim vsa leta, ki se prej štejejo, le za jedno kvinkvenijo; druge izjeme ni bilo, tedaj imajo tudi le ti pravico do vseh šestih kvinkvenij, ako služijo toliko časa in če sicer postavi zadosté. Ministerstvo dela tedaj razloček med unimi starejšimi učitelji, in ne meri vsem z jednako mero, kar postava ni hotela. Zastopovalec ministerstva je med drugim tudi navêdel to, da je tudi deželni odbor na Marskem bil jedne misli z ministerstvom, katero ni moglo preslišati glasú dežele, ki ima tukaj plačevati. Ali upravno sodišče, predsednik mu je grof Belcredi, je ovrгло to razsodbo ministerstva, in je dr. Buncl-u prav dalo.

Učitelji, dobro si zapišimo to važno razsodbo slavnega najvišjega upravnega sodišča, in držimo se trdno svojih postavnih pravic, kadar koli nam jih hoče kdo kratiti!

Novice

pa

Dr. Janez Bleiweis.

III. 1845. S čestitko, naj bi le vesele novice v novem letu oznanovale Novice, pričele so svoj tretji tečaj. Prvim listom vsakega meseca je Bleiweis na čelo vpi-soval napise Vodnikové iz njegove Pratique l. 1796.

Veči spisi njegovi so na pr.: „Kako na tirolskih planinah prisadno vime pri kravah (ovčič ali sajovic na vimenu) ozdravljajo. — Za kmetijstvo visoko zasluženi možje. J. Haulik, škof v Zagrebu. — Kaj je storiti, kadar človeka strupena kača piči. V južnoslavijanskih deželah sploh znano zdravilo zoper vgriz strupenih kač. — Kaj je živini po leti nar bolj potreba. — Občinski zbor društva krajnskiga muzeuma. Spomin na Blejsko jezero. — Metljaji na jetrih. — Mačji rep, kej dobra klaja za živino. — Očiten dokazik, kako koristno je deteljo gipsati. — Razdelitev velike občinske pašnje na Dobravah in pa nov pripomoček, šole po deželi napraviti. — Društva zoper terpinčenje žival. — Živino pozimi bolezní obvarovati“. —

V manjših opominja na pr. pristopiti k pogorelski družbi ali bratovšnji sv. Florijana, govori o pinji Ferlanovi in o drugih, o doneskih za šolski zaklad po ženinih in nevestah, ljubim kolovratarjem v Žiréh o kolovratih českih, o smerti vsled pomanjkanja jedače in pijače pri ljudeh in živalih, o družbañ treznosti in zmernosti, o družbi zoper terpinčenje žival v Monakovem in v Gorici, o šolah in šolskih bukvah, o napisu na spominku Kopitarjevem; naznanja povésti iz zvananjih časopisov, nove knjige, razne kmetijske in rokodelske reči itd.

Kako naj se lika slovenščina in množi naše slovstvo, izpovedal se je na „Pozdravec vsem Slovincem“ iz Štajerja (Čujemo, da se naših Štajerskih spisavcov pisanje Vam Krajncem nič prav ne ljubi, ker ni tako, kakor vi govorite, ino to rad dodám, vsej tude Vaši Krajnski spisovi nam Štajercom neso célo po volji . . .) dr. Bleiweis v naslednji opombi: „Z veseljem zamoremo častitiga gosp. pisatelja zagotoviti, de Krajnci dobre bukve in spiske vsakiga slovenskiga narečja prav radi berejo, de jim je rajnki Krempl dragi pisavec bil, in de se ne spotikvajo nad tem, ali je kaka dobra reč v enim ali drugim jeziku pisana. Porok tega so nam Novice, ki spiske v raznih narečjih dajajo in zoper ktere se še nikoli nobeden bravec pritožil ni. Bolj pa, ko se bomo z pisanjem med seboj znanili, bolj se bomo različnih narečij navadali. Le peró v roke dragi prijatli! in pisajte v maternim jeziku prav velíko koristnih reči za svoje rojake in hvaležni vam bodo oni in njih vnuki. Dokler bomo pa premišljevali, kakó de bi mogli pisati, bomo zmiraj zadej ostajali. Ta je ravno žalostna na Slovenskim, de imamo tolikanj pismoukov, pa le malo pisavcov, ki bi pisali koristne reči razniga zapopadka, kterih nam tako zlo pomanjkuje. Kaj ima domovina od tega, če si se v šoli slovenskiga pismenstva naučil, če je pa tvoja pismenost le jalova vednost? le prazen meh brez moke? Taki prazni pismouki so — kakor smo se že prepričali — še le domovini v veliko škodo zató, ker drugim, ki niso tako, kakor oni, pismenstva izučeni, veselje pisanja kalijo, ker vse spiske očitajo, ki po njih glavi niso. De bi jih muri popil, take sovražnike lastne domačije! Še dan današenj velja, kar je slavni Vodnik v letu 1799 govoril, rekoč: »Kadar koli kake krajnske bukve na dan pridejo, ima sledni kaj čez jezik godernati, enimu je preveč po hrovaško, drugimu preveč po nemško in tako naprej; jez pravim: mi moramo krajnske slovenske besede poiskati sèm ter tjà po deželi raztresene in na to vižo skup nabrati čisto slovenšino«. — Dobrih slovenskih gramatik nam ne manjka, ki nas učijo, kakó imamo pisati. Dokler pa ne bomo od raznih reči pisali in veliko veliko pisali, nam bo zmiraj slovenskih besed manjkalo in to pomanjkanje je nar večí zadržek slovenskiga slovstva. Upamo pa, de se bodo verli domorođci zmiraj bolj pisanja poprijeli v prid in čast svoje domovine! V Novicah jim je pot odperla, od raznih reči pisati: kdor nam kaj koristniga v natis pošlje, naj bo prosti kmet in rokodelec ali pa žlahten gospod, z veseljem bodemo vse sprijeli, ne gledavši na pisavca, ampak na to, kar je pisal“. — O novem pravopisu kaže vrednik: „Mi nobeniga k pisanju v novim pravopisu ne silimo in dajemo vsak spisek v Novice takó, kakor ga prejmemo“. — Persiljena opomba str. 32 pravi: „Ker smo se že večkrat prepričali, de nekteri še ne vedó, kaj de je namen kmetijskih in rokodelskih Novic, jih hočemo tega prijazno podučiti, kar pa z tem nar gotovši doseči mislimo, če jim prvi oglas c. k. kmetijske družbe pred oči postavimo, kteriga je ona po prijetim c. k. vikšim dovoljenju iz Dunaja, v nemškim jeziku med občinstvo dala . . . Prosimo, naj ta oglas posebno tisti dobro in na tanjko preberejo, ki do zdej še niso vedili, de morejo spiski naših Novic razniga zapopadka itd. biti“. — V opombi str. 36 prosi vredništvo, naj vsak razodene mu svoje pravo imé, in naj nihče ne zameri, če njegovega sostavka ni dalo še v natis, „ker se zmiraj po redu ravnamo, v kterim sostavke dobivamo. Več pa, ko ima vredništvo zalóge,

bolje je. Z serčno radostjo moremo reči, de se je med Slovenci v ti reči novo, veselo življenje zbudilo. — „Le iz tega namena damo pričijoči sostavek (Ne korun ampak krompir) v natis, de nas g. pisatelj ne bo enostranosti dolžil. Prijazno razjasnjenje je prav, strastno prepiranje nam je pa grozno zoperno, zatorej se ga vedno ogibamo in prepira željne spiske na vso moč zatiramo... Kaj pa je prāv? Tega ni v stanu vsak presoditi, sicer bi kolobocija prava slovenšina bila. Vsak pameten Slovenec mora sam želeti, de se v bukvah saj čista slovenšina perhrani — te besede rajnciga gosp. škofa Ravnikarja so bile in bodo vodilo vredništva Novic“. —

Posebej o pesništvu pa se je izpovedal dr. Bleiweis l. 44 v spisku: Na eni strani smešna, na drugi resnična, ki se glasí kakole: „Nekiga kmeta je sinek prašal: „Oče! povejte mi vunder enkrat, kaj neki so vêrzi, v kterih pevci svoje pesmi pišejo; celo leto si že glavo ubijam, pa ne morem nikakor praviga zvediti“. Oče, ki tega sam ni vedil, mu odgovorí: „Vêrzi so verstice, ki zaporedama sledijo, na popirji nikoli od eniga kraja do družiga ne sežejo, in večidel na sredi na naglama prenehajo; dostikrat je clo ena versta veliko krajši od druge, če je pevcu nategama besedí zmanjkalo“. — Pri marsikterim pevcu zares vêrzi niso nič družiga, kot gole verstice in dostikrat je ena krajši od druge samo zató, ker so mu besede pošlje; od praviga pevskiga duha ni duha ne sluha. Pevec (pesmenik) mora rojen biti, pravi star pregovor; današnji dan pa že vsak pesme dela, in se ubija, de mu pot po čelu stojí. — Iz starih pripovedk je znano, de je nekdej krilati konj na svetu bil, ki so ga Pegaza imenovali, in kteriga so le pesmeniki jezdarili. Od tistih časov še dan današnji Pegaza jezdariti toliko pomeni, kakor pesmi zlagati. Imenitni Pegaz pa je le prave pesmenike nosil, vse druge derhali ni na sebi terpel, ter jo je na tla potlačil. Tacih pevčkov, ktere Pegaz jezdari, namesto de bi oni Pegaza jezdarili, (sie reiten nicht, sie werden nur geritten), tacih pevčkov je dan današnji cela truma. Ni bolj zoperniga na svetu, ko slaba pesem — naj tedaj opustí péti, kterimu pesem ni dana! Sej je tudi ravno tako lepó in častno brez verstic kaj dobriga pisati: vsi ne moremo prepevati, pa tudi treba ni! Naj nam pravi pesmeniki prepevajo in s svojimi pesmami serca razveseljujejo: radi jih bomo poslušali. Vsak drugi pa, ki ni zató rojen, nej pesništvu slavó da, de ne bodo od njega rekli: „Ta tudi vprega Pegaza v galejo“.

IV. 1846. „Novo leto se je za Novice prav veselo začelo, nobeno leto ni toliko deležnikov vnovič pristopilo, kakor letos“ — tako se ponaša vredništvo v četrtem tečaju, in pohvalivši pisatelje za mnogotere dopise koj v začetku pravi: „Če nam bodo dragi prijatli iz raznih krajev slovenskih deželá poredama za Novice kaj pošiljali, bodo one imé slovenskiga časopisa čedalje bolj zaslužile in od dne do dne svoj namen bolj spolnovale: podučenje v kmetijstvu in rokodelstvu, omikanje slovenskiga jezika in naroda“.

V ta namen je spisal Bleiweis sam na pr.: „Döbler, sloveči umetalnik. Gotovi pomočki zoper rosénje v posteljo pri otrocih na prošnje nekiga učitelja. — Svarilo kmetam, ki tobak pijejo. Opomin, kdaj korun saditi. Čuden, pa poterjen pomoček, de svinja mlade prasce sesati pustí. — Kmetovavci na noge — nad gosence in kebre! Živinsko zdravništvo. Stavljenje koz ali osepenec je velika dobrota. — Vbod vampa, kadar živino napenja. Od poletne konjske bolezni, ki se imenuje norost ali tišavka. Korun je začel na Kranjskim po več krajih gnjiti. Kervomočnost ali kervoscanje. — Popis perve sadne razstave v Ljubljani. Alojzjeviše. Tomaž Jugovic, mizar v Stari Loki na Gorenskim. — Dober svet gospodarjem in gospodinjam zavoljo klobas. Baron Klesheim pesnik. Mehkimu lesu ličnost likaniga terdiga dati. Ali se smejo ptuji rokodelci viši ceniti, kakor domači?“ —

V manjših spisih in oznanilih kaže nam na pr.: „Slovenca (Ravnikarja) tudi Francozje časté; o Pircu misijonarju in njegovim pisanji: de bi imele Novice v rokah vsaciga dobriega Slovenca biti. Pelin vsacimu kašlju nikakor ne služi in samolastno ozdravljanje je nevarna reč. S serčnim veseljem pozdravimo Drobtince — naših Novic ljubo sestrico. Gospodarjem in gospodinjam, naj nikar ne pripustijo navadniga neumniga ribanja, ki je od ene strani nepotrebno in le lenobi dekel služi, od druge strani pa hišam silno škodljivo. Lena dekla misli, de naj ji voda in povodinj stori, kar sama z žaganjem in ribanjem noče storiti. — O slabim zraku v majhnih kočah z veliko družino. Podobar, kateri se ne učí, ostane mojsterskaza. Kje si slovenski umétnik, de izdeluješ iz lepiga kamna ali pripravniga lesa z umetnim dletam Andreje in Herbarte Turjaške, Valvazorje, Dolinarje, Vodnike, Kopitarje in sto družih? — Od koruna in njegove gnjilobe; od napredovanja v rokodelstvu. Eden družiga mora bezati (čevljar čevljarja, pek peka itd.), potlej gre vsaka reč naprej. — Prošnja do rodoljubov za slovenske imena krajev po Koroškim in Štajarskim. — O novim pravopisu, o Novicah in njih orlu, o dokladah, de le kar v Novicah in od vredništva na svitlo danih dokladah stojí, za to daja vredništvo odgovor itd.“ —

Knjižica 3. pa, katero je spisal dr. J. Bleiweis posebej, je „Miloserčnost do žival“, na svitlo dala c. k. kmetijska družba, v polah deležnikom Novic l. 1846 brez vsiga plačila. O bukvicah teh govori str. 56 in str. 80, da jih je le 100 iztisov odveč in se dobivajo á 10 kr. pri Blazniku: „Od vsih strani slišimo veliko hvalo teh bukvic. Bog daj, de bi jih vsak otrok, pa tudi odrašeni ljudje po Slovenskim práv pridno brali in si tû dane poduke globoko v serce vtisnili!“

Z novim pravopisom je pričel dr. Bleiweis četrti tečaj, češ, s tem stopimo v kolo z drugimi Slovani, da oni naše, mi pa njih bukve lahko beremo: „Zdej ta, zdej uni pravopis, Novicam ličnost jemlje in bravec moti. Rodoljubni Slovenci niso svojeglavni, ampak si v občekoristnih rečeh radi roke podajo. Z radostjo in ponosam zamoremo reči, de so vsi slavni slovenski pisatelji tudi pisatelji Novic, in de nar bolj sloveči med njimi so jeli sploh pisati v občnim (Gajevim) pravopisu“. — „Res! poslednji čas je bil de so Novice na dan prišle, sicer bi nam bili mestniki in pa tisti kmetje, ki se veliko ž njimi pečajo, vso slovenšino pokazili. Novice, ktere se krog in krog zmorej bolj razširjujejo, so sedež živa bramba zoper to pačenje in mešanje slovenskiga jezika itd“. — „Če na koncu leta sami sebe vprašamo, ali smo skozi leto častitljivim deležnikom storjene obljube spolnili, zamoremo z dobro vestjo reči, de smo se dan na dan in na vso moč prizadevali, de bi Novice svoj namen dosegle. — Rekli bi, zvesto de smo namembo dosegle tečaja, — Tode služabnici molk, sodba spodobi se Vam! — Zahvalivši se za skazano podporo ter priporočivši za v prihodnje pisateljem, obljubivši v naslednjem tečaju prilogo „Kemijo Vertovčevo“ pa lično podobo Pija IX. v l. 48, poslavlja se vredništvo v l. 52, češ, kakor nove naročila kažejo, bode število prejemnikov Novic prihodnje leto še večé. „Vidi se, de se je zopet nova ljubezin do miliga materniga jezika vžgala. Veseliga serca tedaj vzamemo slovó od dragih bravcov z besedami Vodnikovimi: Veselo se kaže nov letašnji dan, — Nam serce ne laže ne letas ne lan“. —

Kaka je bila tedaj Bleiweisova slovenščina, naj pričuje njegovih v l. 41 danih Dvanajst (še sedaj) zlatih svetov hišnim gospodarjam: 1. „Hočeš dobro živino imeti, pridno ji streži: kar si ji storil, ti bo obilno povernila, in ne ona od tebe, ampak le ti od nje boš dobiček imel. Živina je kmetovavca nar veči bogastvo. 2. Kdor svojo njivo zanemari, nje vrednost na pol zmanjša. 3. Ljubiš svoje otroke, pridno obdeluj svoje polje. 4. Pri ženitvi glej pred vsim na dobro gospodinjo; s

tako boš vesel živel, tvoje premoženje bo rastlo od dne do dne, in imel boš kaj svojim otročičem zapustiti. 5. Ne pripusti svoji družini nikdar se po semnjih klatiti, če nimajo kakšnega posebnega opravila. Take shodiša so učiliša slabiga zaderžanja. 6. Če nisi vedno domá, ali na svojim polji, bo jelo pešati tvoje premoženje. Če se gospodar potika po nepotrebnih potih, je prižgal svečo na obéh koncih. 7. Pervi prihranjeni goldinar je kvas za sto družih. Ne véš, ali si boš zamogel vselej kaj prislužiti; to pa, kar si si prihranil, je gotovo. Blagó gré gori po niti, doli po vervi. 8. Nikdar ne terpi, de bi se v tvoji hiši kaj pogubilo, kar bi vtegnilo dobro biti za te in za družino, ali za živino in polje. Ena pest slame da dve pestí gnojá, ki zopet eno pest žita daste. 9. Glej, de se v tvoji hiši vse v lepim redi zgodi, in vse na svojim mesti stoji. Odkladki so odpadki. Dobro orodje, lahko delo. Na soncu in dežji v nemar pušeno orodje gré pod zlo, in sicer trikrat prej, kakor od dela. 10. Kadar hlapci orjejo, glej kakó delo opravljajo; skerbi za gnoj in polje dobro gnôji: gnoj je življenje njiv. Kdor ne gnoji, kar je treba, je tat svoje mošnje. Pri žetvi imej štiri oči: po nemarnosti se v enim dnevu lahko več pogubi, kakor v enim tednu pridobi. 11. Svoje otročiče izredi dobre kristjane in od mladih nog jih uči pridniga gospodarstva. Daj vsacimu kakih pet sadnih drevesc v skerb in postavi jih za varhe, tode ne za pastirje svoje živine, de se mladih letih miloserčnosti do žival vadijo. 12. Rad môli. Cela družina naj moli s teboj vsaki večér sveti roženkranc — in Bog ti bo blagoslovil tvoje gospodarstvo“.

Učne slike in zgodovine.

(Piše **Tone Brezovnik**.)

Ko sem l. 1880. v „Popotniku“ *) začel priobčevati „učne slike iz zgodovine“ za srednjo stopnjo, izrazil sem željo, da bi nam zbirko zgodovinskih slik za višjo stopnjo ljudskih šol spisal kak sposobnejši slovenski učitelj. Občna pohvala mojih zgodovinskih slik pa, ki mi je došla iz prijateljskih in „neprijateljskih (!)“ mi krogov, kakor tudi od mojih predpostavljenih, dala mi je pogum, da sem sam prevzel nalogo, podajati take slike č. g. g. čitateljem „Tovariševim“ v dobrohotno razsodbo, v prijazno porabo.

Pričujoče te slike **) nikakor niso postale po teoretični poti pri „zeleni mizi“, ampak izišle so vse iz praktičnega življenja, kajti kar v šoli poučujem, to podajam tù. Vem, da se mi bo reklo, da so nekatere slike preobširne za naše šole. A temu si, dragi tovariš, lahko odpomoreš. Izpusti samo, kar se Ti odveč zdí, in slike bodo morda tudi za Tvojo šolo. Noben še tako popolno sestavljen učilni poskus pa ni za vsacega, kajti „kolikor glav, toliko mislij“ in „kolikor oseb, toliko različnih individualnostij“, zato pa „eines schickt sich nicht für alle, sehe jeder, wie er's treibe“.

Nikakor si toraj ne domišljam, da bo vsak, kateremu bodo morda te slike uga-jale, jih ravno tako tudi v šoli prednašal; kdor jih ne more tako uporabiti, temu naj služijo vsaj za nekaj navod in pomoč pri težavnih preparacijah. Samo to, mislim, naj bi vsak učitelj pri svojih pripravah za šolo skrbel, da sestavi slike mikavno, ne suhoparno, (kar je pa pri preveliki kratkosti slik skoro neizogibno), ter da si potem tako sestavljene slike dobro v pamet vtepe, da je potem njegovo prednašanje v šoli živo čustveno, da mu gre „kot bi rožice sadil“. Le po tem poti nam bo mogoče svoje učence za ta lep in važen predmet tako vneti, da bodo vsako zgodovinsko uro kot velikonočne pirhe željno pričakovali.

* * *

*) „Popotnik“ l. 1880., 1881. in 1882.

**) Posnete iz „Občne zgodovine“ J. Staré-tove, po „Weltgeschichte“ Welterjevi i. dr.

I. Egipčani.

Znano vam je iz sv. pisma, kako je bil Josip, sin Jakobov, prodan v daljno deželo Egipt, kako je bil tamkaj čudovito povišan in kako je potem k sebi povabil svojega očeta in brate, kjer so potem vsi skupaj srečno živeli. Oglejmo si danes to deželo nekoliko natančneje!

Egipt je v severovzhodnem delu Afrike. Je 120 milj dolga in 2—3 milje široka dolina, skozi katero teče Nil. Nil pride od juga, teče skozi ves Egipt ter se izliva v sredozemsko morje. Ta reka je največja dobrotnica dežele. V na levi in desni od golih puščav obdani dolini preživlja ta reka na obeh svojih bregovih mnogoštevilne prebivalce čisto sama, in preživlja jih bogato. Brez Nila bi bil Egipt puščava. Nilu ne primanjkuje nikdar vode, da si ne sprejme v vsem Egiptu nobenega pritoka, da si se vedno jasno nebo skoro nikdar z deževnimi oblaki ne prevleče. Nil orodoviti deželo s svojimi letnimi povodnjami. Kakor hitro namreč začne v vročem pasu, kjer so Nilovi viri, deževati, stopi vsako leto čez svoje bregove ter preplovi vso deželo. Do oktobra je vsa egiptovska dolina podobna velikemu jezeru, iz katerega se mesta in vasi kot otoki vzdigujejo. V brezštevilnih ladjah se vozijo prebivalci po vodi ter praznujejo praznično oblečeni dneve božjega blagoslova. Veselje vlada po vsi deželi. Kjer je namreč Nil stal, zapusti mastno blato, in seme, katerega v tako namočena in pognojena tla vsejejo, rodi tu bogatejše kot v drugih deželah pri še tako skrbnem obdelovanju zemlje. V kratkem pokrivajo dolino palmovi gozdiči, zeleni travniki in zlatorumeno žito ter jo spremení v lep vrt. Marca meseca je žetev, potem pa nastane strašna suša, ki se še le z novo povodnijo neha.

Zaradi te rodovitosti je bila pa dežela tudi že v najstarejših časih z mesti in vasmí kar vsa obljudena. Egipčani so bili v starih časih najomikanejši národ. Živeli so dolgo časa bolj za-se ter se niso menili za druge države in národe. Imeli so samostojno kraljestvo. Kralja so zvali faraó. Njih država je najstarejša izmed vseh, kar jih je kedaj bilo. Egipčani sami so pripovedovali mnogo raznih pravljic o starodavnosti svoje države ter trdili, da so nekdanj več tisoč let bogovi sami Egipt vladali. Starost njih države se sledí noter do l. 3500 pr. Kr. Pozneje (okoli l. 525 pr. Kr.) podvergli so si Egipt Perzijani.

Egipčani so navadno pisali s podobami ali hieroglifami. To je bila za vsako besedo druga podoba, n. pr.: lev je pomenil moč, okó čuječnost i. t. d. Ker je bila ta pisava zelo težavna, znali so jo le duhovni, in sčasoma se je nje znanje celó izgubilo. Še le v najnovejših časih se je učenjakom posrečilo, da so jo nekaj razložili. Pisali pa so Egipčani na papir, katerega so si delali iz tankega lubja tako zvanega papirusovega grma.

Najbolj pa so stari Egipčani zasloveli zavoljo svojih prečudnih stavb. Nobeno ljudstvo ni zapustilo tako velikanskih spominkov svoje stavbene umetnije kot Egipčani. Najvažnejše take stavbe so:

a) Katakombe. To so podzemeljske sobe (posebno v libijskem gorovju), kamor so mrličje pokopavali. Stene so popisane s hieroglifami. Podobe so še zdaj tako lepo ohranjene, kot bi jih bili še le včeraj naredili.

b) Obeliski. Ti so štirivoglati špičasti stebri iz rudečkastega kamena (granita.) Visoki so od 15—55 m. Izsekani so iz enega samega kamena ter po straneh s hieroglifami popisani. Stari Rimljani prevažali so jih s silno težavo v Rim. Rim jih ima še sedaj 12, enega so prepeljali v Pariz.

c) Piramide. Te so še čudnejše kot obeliski. V starih časih so jih šteli med svetovne čudeže. Vseh piramid skupaj je 40. So pa velike, štirivoglate stavbe, ki se

proti vrhu zvišujejo. Narejene so iz kamenja ter imajo v sebi sobe. Najvišja je merila 149 m. (sedaj še 140 m. V piramide so pokopavali kralje.

Nobeno ljudstvo ni bolj skrbelo za pokopališče kakor Egipčani. Verovali so namreč, da se čez mnogo let vrne duša zopet v telo. Zato so skušali telo ohraniti. V ta namen si je postavil vsak za-se in svojo rodovino grob, trden, varen in lep, kakor je le mogel. Mrtvo truplo pa so namazili z raznimi mazili, da ni strohnelo. Na to so jih položili v katakombe. Tako pripravljene mrliške suhali so imenovali mumije. Mumije se najdejo še dandanes v teh grobih ter so čisto črne in trde kot kamen. Kralje pa so pokopavali v piramide, da so se tudi po smrti od navadnih ljudi ločili. Jeli pa bil kdo vreden takega pokopa in namaziljenja, o tem je sodilo 40 sodnikov, mrtvaško sodišče. Preiskali so vse življenje pokojnikovo in še le, če so našli, da je bil dober in pobožen, dovolil se mu je takov pokop.

d) Labirint. Labirint je bilo velikansko poslopje v sredi Egipta, ter je imelo 1500 sob nad zemljo in ravno toliko pod zemljo. Zdaj je v razvalinah.

Po veri so bili Egipčani pogani. Molili so prav radi živali, škodljive in koristne. Koristne so častili iz hvaležnosti, škodljive iz bojazni ter jih prosili za odvrnitev nesreče. Največjo čast izmed vsemi živalmi pa je užival bik Apis. (Dalje prih.)

D o p i s i.

Z Goriškega. (Nekaj o šolstvu na Furlanskem.) Te dni je imenovalo naučno ministerstvo novega okrajnega šolskega nadzornika za Furlanske ljudske šole gradiškega okraja (slovenske nadzoruje v tem okraji g. Vodopivec, nadzornik vsem drugim slov. ljudskim šolam po Goriškem) v osobi gosp. Josipa Pich-a, nadučitelja in voditelja ljudske šole v Trziči (Monfalcone). Gosp. Pich je poznana učiteljska moč ne le na Furlanskem, ampak tudi pri učiteljstvu na Goriškem v obče.

Ko se je meseca oktobra 1875. l. bila odprla deželna učiteljska konferencija in z njo združena razstava učil v Gorici, odlikoval se je g. Pich*) takó po svojih razpostavljenih učnih pripomočkih, kakor po svojem delovanji v konferenciji samej. Móz je torej po vsem zaslužil, da ga je slavno ministerstvo počestilo s to važno, a težavno službo.

»Učiteljski Tovariš« si pač ní postavil zadače pečati se s furlanskimi šolskimi zadevami, a toliko pa menda vendar lehkó oménim, da bi zastonj iskal kaj enacega po slovenski zemlji. Ní čuda! — Furlanski kmet sploh ní sam svoj kot naš slovenski; on je najemuik (kolon), hlapec gospodu, kojemu obdeluje zemljo, koji pa mora zató kot davkopláčevalec nositi vsa breména, katera mu pôleg drugih še šolstvo naklada. In to za šolo, od katere nima najmanjšega dobička. Saj še lastno détko mora šolati v mestu; kajti toliko ponizati se skôro ne more (?), da bi lastne otroke pošiljal v šolo, koje obiskujejo kolonovi. Prav razumno je tedáj, da je tak gospod-posestnik, ako ní več kot nesebično vnét za blagost svojih podložnikov, uže iz principa sovražen vsakemu šolskemu naprédku. In ako je tak posestnik celó deželni poslanec, ali člen okrajnega šolskega svéta, jeli ne vporabi vsega vpljiva sébi v korist a šolstvu na kvar? —

V takih razmêrah šole nadzorovati je težavna stvar in čuda ní, da so Furlanske šole, odkár je prišla v veljavo postava od 25. maja 1868. l. do zdaj doživela uže šestega okraj. nadzornika. In okolnosti, ki so dovêdle prav zdaj odišlega nadzornika prof. Jos. Vettach-a do odstopa, popeljejo žal! tudi novoimenovanega gosp. Pich-a le — po trnjevej poti.

Furlanski učitelji so začeli posnemajóč svoje slovenske továriše februarja méseca lanskega leta izdajati šolski list »La cronaca scolastica«, ki je po enkrat na mésec izhajal pod uredništvom učitelja A. Pizzul-a v tiskarni A. Bello-a v Gradišči. Pa izšlo je do zdaj le 9 števil, in od oktobra sem ní o »kroniki« ni duha ni sluba več. Tedáj tudi v tem nesreča.

Iz Štajarskega. Ljudskih šol na Štajarskem je bilo koncem šolskega leta 1881. 745 javnih, 17 podružnic, 4 šole za silo, 40 privatnih in 7 šol pri tovarnah, skupaj 813 šol. Izmed 745 javnih

*) Gosp. Pich je tedaj učitelj na pripravljavnici za učiteljska v Trziči. Pis.

šol ste bili 2 osemrazredni ljudski in meščanski šoli, 2 dvorazredni meščanski šoli, 1 sedemrazredna, 2 šestrazredni, 33 pet-, 67 štiri-, 100 tri-, 185 dvo- in 353 enorazrednih šol. Med temi je bilo 695 šol za dečke in dekleta, 27 samo za dečke in 23 samo za dekleta. Paralelke je bilo 44 in razredov 1494. Paralelke so bile potrebne zavoljo prevelike množice učencev, ki so se po spolu razdeljevali. — V Ljutomeru se je ustanovila trirazredna dekliska šola, enorazrednice pa v Selu (ptujski okraj), v Št. Juriji na Donaški gori (rogaški okraj) in v Razborji (slovenegraški okraj); podružnica pri sv. Venčesu (slovenjebistriški okraj) in šola za silo v Planicah (mariborski okraj). Po en razred se je razširilo 23 šol. Na 626 šolah je bil celodnevni, na 118 šolah pa poludnevni pouk. Nemških šol je bilo 525, slovenskih 135 in mešanih 85. Šolskih poslopij je bilo 334 dobrih, 246 srednjih in 165 slabih. Šolske priprave so bile na 403 šolah primerne, na 282 manj primerne in na 60 neprimerne. Za šolo godnih otrok je bilo 154.967, od katerih je šole obiskovalo 141.501. Zavoljo telesnih ali duševnih slabosti 4244 otrok ni v šolo hodilo. Izjemši otroke, ki po 23. §. šol. postave niso primorani šole obiskovati, bi imelo 143.534 otrok ljudsko šolo obiskovati, pa jih hodi le 134.312 v šolo, 9222 pa ne; med temi jih je 4860 v 7. in 8. šol. letu. Tedaj je le 6,4 odstotkov šolo zanemarjalo. Kazni je bilo 6799. Olajšba pri obiskovanju šole v poletnem času se je dovolila 8891 otrokom.

Iz Postojnskega okraja. Z letošnjim letom došel si, vrli »Tovariš«, v večje in licenejšje vnanje obliki k svojim prijateljem; to nam je znamenje, da si se kljub vsem oviram venderle ukrepil, da stojiš na trdnih nogah, da si priljubil se učiteljem ko i drugim. — Ker so Ti postali predali prostranejši, zato bodeš mogel biti v bodoče i mnogovrstnejši in zanimljiveji. Pomnožila se je vrsta Tvojih čitateljev, namnožé naj se Ti tudi duševni podporniki, vzlasti iz učiteljskega stanú, kateremu si v prvi vrsti namenjen. Dosti je mladih in spretnih moči, ki bi lahko kaj storili, ki pa le raje molcé, ter se ne brigajo za lastno čast. Dragi sobratje i tovariši, zdramite se! Dopisujte često v naš pošten slovenski šolski list, ter kažite, da Vam je mar za lastno korist in za blagor našemu milemu národu. — Z molčanjem in s tihim hiranjem ne opravi se nič; govoriti, pisati je dandanes treba, da se zvé, kje zavlada pravo, in kje napačno mnenje.

Napósled dovolite mi, dragi tovariši, da nekaj nasvetujem in vas prosim. Vsakemu je često potreba dobrenega svéta in primérnega razjasnila, vzlasti pa učitelju, bivajočemu na deželi. Ta nima na razpolaganje toliko knjig, da bi iz njih mogel pozvedeti, kar dostikrat nujno vedeti želí, niti nima sosedov, kojih bi mogel povpraševati po tem in onem, kar ga ravno zanima in česar ravno potrebuje pri svojem važnem delu. Bi nam li v tej zadevi ne mogel pripomoči, Ti, dragi nam »Tovariš«? Morda, toda kakó? Slušaj moj nasvèt:

»Izvoli časi — kadar bo treba — prepustiti nekaj svojega prostora učiteljem v to, da bodo tam stavili vprašanja po rečéh, ki je mikajo, ki je zvediti želé. Takova vprašanja naj se potem odgovarjajo, a ne po slav. uredništvu, marveč naj odgovarjajo častiti gospodje čitatelji. Gotovo se bode našel vselej kdo, ki bode vstregel radovednežu. Tako početje, mislim, bi ne bilo v kvar ne listu ni čitateljem, kajti bilo bi prav zanimljivo, poučljivo in tudi spodbudljivo«.

Prosim Te, ljubi »Tovariš«, premisli ta moj nasvèt, ter izvédi ga, ako ga moreš. *) — k. —

Iz Vojnika. »Celjsko učiteljsko društvo« je imelo dné 5. januarja t. l. svoj letni glavni zbor v mestni deški šoli. Ker je bilo jako slabo vreme in ker so nekateri učitelji zavoljo drugodnevšnega praznika ta četrtek šolo imeli, sešlo se je le 18 udov.

Ko podpredsednik g. Lopan naznani, da je naš mnogoletni marljivi ud in mnogozaslužni predsednik društva g. Bobisut, nadučitelj na mestni dekliski šoli, izstopil iz društva, prečita zapisnikar g. Petriček svoj slovensko pisan zapisnik zadnje (decembrove) seje. Iz tudi v slovenskem jeziku spisanega društvenega letnega poročila razvidimo, da je naše društvo v minolem letu osemkrat zborovalo, ter da se je vsacega zbora povprečno 24 udov udeležilo. Pri teh sejah razpravljali so se sledeči samostojni predmeti:

a) Učni poskus iz računanja z drobci. (G. Iv. Grebenec.) — b) Slovenski deležnik. (G. V. Jarc.) — c) Stavkoslovje. (G. I. Miklavc.) — d) Čebela kot domača žival. (G. Jos. Weiss.) — e) Koliko naj se v ljudski šoli na računanje z drobci ozira? (G. Jos. Bobisut.) — f) Učni poskus iz domovinoslovja. (G. A. Petriček.) — g) Razprava sledečih vprašanj: α) Kateri so glavni vzroki nepopolnega in nerednega šolskega obiskovanja, in sicer 1. pred začetkom šolskega obiskovanja, 2. med obiskovanjem in 3. pred spolnitvijo dolžnosti šolskega obiskovanja? β) Kateri so nasledki nepopolnega in nerednega šolskega obiskovanja? γ) S katerimi sredstvi bi se dale te neprilicnosti odpraviti? Skoro vsi ti predmeti obravnavali so se v slovenskem jeziku.

*) »Tovariš« bode rad vzprijemal primerna vprašanja in odgovore, ter bode po svoji moči skrbel, da bode tako in tako vstrezal svojim dragim čitateljem. Uredn.

Društvenega blagajnika g. Miklavca letni računi dali so se gg. Rupnik-Prožin, Vrečar-Teharje in Vodušek-Teharje v pregled, da pri prihodnjem mesečnem zborovanju o njih poročajo.

Meseca decembra m. l. je dobilo naše društvo iz Gradca prijazno povabilo, naj izreče, zadržujejo li zdanje slovensko-nemške slovnice za ljudske šole povsem, ali ne, če ne, kako in kaj naj bi se preuredilo? O tem vprašanju je poročal podpisani v daljšem govoru ter konečno stavil sledeče teze:

a) Za vse naše šole bi zadostovala ena sama dobro urejena slovensko-nemška slovnica. b) Osnovana naj bi bila strogo po terjatvah normalnih učnih načrtov gledé jezikoslovja, v koncentričnih krogih, povsod najpred vzgled, potem pravilo, z dovoljnimi vajami slovenskimi in nemškimi. c) Po teoretičnem delu sledi naj nekaj kratkih v lahko umevni nemščini pisanih sestavkov kot nadaljne samostojne vaje in berilo. d) Na konci naj bo dodan potreben besednjak.

Po daljši razpravi sprejle so se teze, razen prve. Na predlog g. Rupnika izrekel se je namreč zbor, da naj se slovnica tudi v prihodnje izdá v treh zvezkih (knjigah).

Na to je sledila volitev odbora za l. 1882. Evo Vam izida! Predsednik: Iv. Miklavc, nadučitelj na mestni deški šoli; podpredsednik: Jak. Lopan, nadučitelj na celjski okoliški šoli; zapisnikar: A. Hofbauer, podučitelj v Vojniku; blagajnik: A. Petriček, def. podučitelj v Žalcu; knjižničar: M. Kokot, def. podučitelj na celjski okoliški šoli; pevovodja: Jos. Weiss, def. podučitelj na mestni deški šoli; odbornika: Fr. Vučnik, nadučitelj v Št. Juriji na juž. železnici, in A. Brezovnik, učitelj v Vojniku.

Novi g. predsednik se zahvali za skazano mu zaupanje ter prosi društvenike, da bi ga s podvojeno marljivostjo podpirali ter ohranili društvo na oni stopnji, na kateri je zdaj stalo. Društvo to obljubi.

Podpisani predlaga, da naj si društvo zdaj, ko je naš starosta in prvi voditelj in boritelj za naše narodne šole g. And. Praprotnik prevzel uredništvo »Tovariševo«, zopet ta častnik naroči ter naj ga č. g. g. društveniki kolikor mogoče duševno in gmotno podpirajo, da bo postal vredno glasilo slovenskega učiteljstva. Predlog je bil enoglasno sprejet. *) Razen »Tovariša« si društvo za to leto naroči le še Graško »Päd. Zeitschrift«.

Da pa tudi naši g. tovariši v drugih okrajih poizvedó o našem delovanju, volita se dva poročevalca in sicer g. A. Petriček za »Päd. Zeitschrift«, podpisani pa za »Tovariša«.

S srčno željo, da bi pričeto leto bilo prav plodonosno in srečno za narod, šolo in nas, razišli smo se ob pol dveh popoldne.

Tone Brezovnik.

— († Ivan Miklavc.) Poročati imam tužno vest, da nam je dné 25. jan. t. l. za krvnem udoru nagle smrti umrl g. Iv. Miklavc, nadučitelj na deški šoli v Celji. Rojen dné 11. avg. 1843. l. v Štaj. Ribnici, obiskoval je tedanjo pripravnico v Mariboru, ter nastopil dné 1. nov. 1866. l. službo pomožnega učitelja na tedanji spodnji realki v Celji. Ko je ta nehala, postal je najpred učitelj, a lani nadučitelj na mestni šoli celjski. Bil je rajni vzgleden učitelj, eden naj marljivejših udov celj. učit. društva, narodne čitalnice celjske in značaj skoz in skoz. To se je pokazalo posebno v zadnjih dveh mesecih. Da si so Celjani proglasili »celjsko učit. društvo« za »nevarno« (!) (ali za državo ali le za celjsko nemčursko trdnjavo, nisem mogel vkljub največjemu prizadevanju poizvedeti), ter svojim mestnim učiteljem dejansko prepovedali biti udom tega društva, udeležil se je rajni vender še zadnje (januarjeve) društvene seje ter na občno željo prevzel celó predsedništvo za t. l. A mi obračamo, Celjani in drugi mestni učitelji pa obrnejo. Grozili so mu in ga obdelovali tako dolgo, da je moral ne le predsedništvo odložiti, ampak tudi iz tega »nevarnega« društva izstopiti. — Da si na nemški šoli služeč, podpiral je vender tudi »Popotnika« s svojimi odličnimi duševnimi deli. — Ohranimo ga v prijaznem spominu! Bodi mu zemljica lahka!

Tone Brezovnik.

Iz Koroškega. Učiteljski izkaz za Koroško kaže, da je ljudskih šol tu samo nemških 248, slovensko-nemških pa 93. Za več ko 120.000 slovenskih stanovnikov pa ni nobene čisto slovenske šole; tedaj ni res, da bi se tu nemštvo zatiralo.

Iz Trsta. Mil. škof gospod Jurij Dobrila je 13. jan. t. l. umrl. Rojen je bil 1812. l. v Tinjani blizu Pazna v Istri, 1857. l. izvoljen za Poreškega in 1875. l. za Tržaško-Koperskega škofa. Bil je vrl narodnjak in posebni podpornik tudi narodnim slovenskim šolam. Slava njegovemu spominu!

Iz Novomesta. 18. preteč. meseca je tu umrl čast. gospod Sigismund Jeraj, marljivi ravnatelj tukajšnje ljudske šole in samostanski vikar. V petek 20. preteč. meseca smo častitljivega pokojnika spremili k pogrebu. Naj v miru počiva!

*) »Učiteljski Tovariš« se slavnemu društvu za to čast spodobno zahvaljuje.

Iz Sela poleg Šumberka na Dolenjskem. V 19. dan preteč. meseca umrl je tukajšnji učitelj gospod Franjo Zajec. Pokojni je bil rojen v Št. Vidu pri Zatičini v 12. dan aprila 1824. l., vzgojen v Idrijskem učiteljski, ter je potem po več farah Rudolfovega okraja kot učitelj služboval, dokler nij bil slednjič na Selo kot pomožni učitelj premeščen. Zaradi njegovega tihega, a po vsem prijaznega in poštenega značaja je bil obče priljubljen tovariš. Bodi mu miren počitek!

Iz Kamnika. Tužnega srca javljamo prežalostno vest, da je velečastiti gospod Jurij Križaj, dekan in častni kamornik, 21. januarja v 73. letu svoje starosti umrl. Blagi pokojnik bil je vsikdar zvest prijatelj ljudski šoli; in je o svojem časi kot dek. oglednik ljudskih šol rad podpiral ljudske učitelje. Naj mu bode blag spomin!

Iz Dupljan na Gorenjskem. Po mnogih razpravah in obravnavaх dozidalo se je tu lepo novo šolsko poslopje in čaka prihodnjega šolskega leta, v katerem v novo učilnico pridejo ukaželjni učenci in njihov učitelj. Bog nam daj dobrega učitelja, kajti dober učitelj nam bode porok za dobro šolo, in dobra šola za boljše prihodnost.

Iz Železnikov. (Bolezen pri otrocih.) Leto 1882. smo pričeli pri nas s tem, da so nam vsled hude otroške bolezni šolo uradno zaprli in pouk ustavili. Umrla sta nam bila med božičnimi prazniki namreč na en dan dva učenca. Tri tedne smo imeli šolo zaprto. Ker je bila bolezen nekoliko pojenjala, se je včeraj pouk zopet pričel. Pa, — kakor da bi bila smrt s tem nekako razkačena, jela je zopet mahati vnovič s koso, in ravno včeraj sta hkrati zopet dva mlada mrlička čakala v mrtvašnici časa, kdaj ju bo pogoltnil nemili grob. (Zaradi nalezljivosti niso smeli nobenega otroka položiti na mrtvaški oder, ampak vsacega so koj odnesli v mrtvašnico.) Za en pot je določeno tako, da le iz taistih hiš otroci v šolo ne smejo, kjer je kaj bolnikov. Upamo, da se bo sila kmalu unesla. Počitnice so sicer prijetne, — toda le o pravem časi. O nenavadnem časi pa so one bolj nadloga, kod oddih, ker otroci zanemarjajo uk, postanejo vsi razmišljeni, in učitelj ima težke križe z njimi, predno jih spravi zopet v red. Kakor marsikje, uresničuje se tudi pri šoli izrek: »Vsaki čas ima svoje cvetke«. Bog! *Jos. Levičnik.*

Iz Ljubljane. Društvo »Narodni dom« se je v Ljubljani osnovalo, in pravila njegova je slavna vlada potrdila. To društvo hoče vsem narodnim društvom ljubljanskim, ki se pečajo z umetnostjo in z znanstvom ali ki služijo družbeni zabavi, stalno in lepo domačijo napraviti in na tak način narodno omiko in zabavo pospeševati. To lepo podjetje je obče slovensko in vse podpore vredno, kajti po pravilih ima pripasti »Narodni dom« v lastnino »Matiče Slovenske« in dohodki njegovi se imajo obrniti v polovici za »Matičo Slovensko«, v polovici za ustanove za narodne dijake, umetnike in pisatelje. Nadejamo se, da bode tudi »Slovensko učiteljsko društvo« v »Narodnem domu« imelo svoje zavetje.

— Slike dr. Jan. Bleiweisa je naročil g. Kajzelj, steklar na Starem trgu v Ljubljani, iz Pariza. Stala bode ena 4 glđ. Slika bode lepa podoba in kinč vsaki sobi.

— Nagrado za poučevanje v nemščini je iz nemškega »Schulvereina«, kakor se sliši, na Kranjskem dobilo pet učiteljev.

Raznoterosti.

— „Sola“, glasilo Goriških učiteljev, izhaja v zvezkih po 25 kr., dopise sprejema g. V. Črnic, učitelj v Št. Petri pri Gorici, naročnino pa g. Tom. Jug, naduč. v Solkanu. Ta list, ki napreduje po sestavkih in obliki, je pomenljiv za Goriško pokrajino, zlasti ker razpravlja tu in tam te kraje in razmere z ozirom, kako naj učitelji porabijo domače snovi v narodni pouk. 3. zvezek II. leta je ravno izšel, in prinaša: 1) Zemljepisje (dalje); 2) Kako se more v otrocih vzbujati veselje do šole? 3. O javnih knjižnicah; 4) Vzgojevanjska ali ljudsko-šolska društva; 5) O razlaganji vsebine berilnih sestavkov itd.

— „Popotnik“, list za šolo in dom — izhaja 10. dan vsacega meseca v Celji in veljá za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 60 kr. Založnik in urednik mu je g. Mih. Žolgar. Nastopil je „Popotnik“ ravno III. leto.

— O šolskem vprašanji nekaj v preudarek piše „Slovenski gospodar“ in prav dobro svétuje č. g. g. duhovnikom in domoljubom, da naj bi se marljivo udeleževali volitev v krajne šolske svéte, ter pravi: Volite pametne, požrtvovalne in neustrašene možé v krajne šolske svéte, za krajne šolske ogledé i. t. d. Pomagajte graditi vsi jez korupciji, katera se hoče od vam znane strani zasejati mej narodne učitelje, da bi nam ugonobila mladino ter nas spravila ob bodočnost. Ako si ohranimo narodne šole, ohranimo si tudi narodnost i. t. d. Res, vsega premislika vreden zlat svét!

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na čveterorazredni ljudski šoli v Teržici, podelila se bode stalna služba učiteljice z letno plačo 400 gld. Prošnje z dokazi naj se tū vlagajo do 14. svečana.

C. k. okrajni šolski svēt v Kranji v 14. dan prosinca 1882.

— Pri čveterorazredni ljudski šoli v Cirknici oddaja se stalno druga učiteljeva služba z letno plačo 500 gold. Prošnje se ravnajo na c. k. okrajni šolski svēt v Logatec do 31. jan. t. l.

— Pri enorazredni šoli v Hotiči (blizo Litije) je izpraznjena učiteljeva služba s 400 gold. letne plače in stanovanjem. Prosilci naj prošnje oddajajo pri okrajnem šolskem svētu v Litiji do 10. febr. t. l.

Na Goriškem. Razpisuje se učiteljeva služba 3. plačilne vrste in služba učiteljice 3. plačilne vrste. Dohodki obeh služeb so določeni v šol. dež. postavah v 10. dan marca 1870. l. in v 4. dan marca 1870. l. in v 4. dan marca 1879. l. Prošnje naj se ravnajo do 8. febr. t. l. (po njim predstojnih oblastnijah) na c. k. šolski svēt v Gorici.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Gospá Julija Mos-ova je za trdno postavljena nadučiteljica pri mestni dekliški šoli v Ljubljani (pri sv. Jakobu). — G. Pavel Kavčič, učitelj v Postojini, dobil je stalno nadučiteljevo službo v Senožečah. — Gpdč. Emilija Gerkman vmestena je iz Moravě v Mengiš pri Kamniku. — Umril je g. Samuel Diebold, učitelj v ev. šoli v Ljubljani.

Na Štajarskem. G. Fr. Šorn, učitelj v Št. Juriji pod Tabrom, postal je nadučitelj na isti šoli; g. V. Veber (iz Velenja), učitelj v Zabukovji; g. Iv. Rajh (iz Male Nedelje), učitelj na Gomilskem; gđč. Katinka Preširen (iz Brezic), učiteljica na dekliški šoli v Ljutomeru; g. J. Zotter (mariborski učit. pripravnik), zač. učitelj v Zabukovji; g. Iv. Smolnikar (mar. uč. prip.), zač. učitelj v Zavodnjah (okr. Šoštanj); g. Iv. Pirh (mar. uč. prip.), podučitelj v Čadram (okr. Konjice); g. J. Kelleberger (mar. uč. prip.), zač. učitelj pri sv. Antonu na Pohorji; g. Kl. Vračko, suplent pri sv. Janezu na Peči (okr. Šoštanj); g. Jer. Pavlič (mar. uč. prip.), podučitelj v Št. Jurji pod Tabrom; gđč. Hel. Wieser (iz Čadrama), uč. roč. del v Ivenco (Eibiswald); g. M. Brglež, uč. roč. del v Velenje, je iz službe izstopila; g. Karol Pezdevšek, l. 1855. rojen, vrli učitelj v Žaleci, stopil je zaradi bolehnosti v stalni pokoj.

Vabilo.

„Celjsko učiteljsko društvo“ ima dně 9. februvarja v prostorih celjske okoliške šole svoj redni občni zbor. Začetek ob 11. uri dopoludne. Na dnevnem redu je: 1) Prečitanje zapisnika zadnje seje. 2) Dopisi. 3) „Žeplo“, učilni poskus za višjo stopnjo ljudskih šol; por. g. M. Kokot. 4) Volitev novega predsednika in perovodje. 5) Poročilo pregledovalcev društvenih računov za l. 1881. 6) Nasvēti.

K obilni udeležbi vabi uljudno

Odbor.

Celje, dně 15. januvárja 1882.

Štev. 57.

O. š. s.

V Moravčah je druga učiteljska služba, in na enorazredni ljudski šoli v Zalogi z letno plačo 400 gold. in s prostim stanovanjem izpraznjena.

Prošnje za te službe se do 10. svečana t. l. tū sim oddajajo.

C. k. okrajni šolski svēt

v Kamniku, v dan 23. januvárja 1882.

Predsednik:

Klančič.

Prošnja! Prijazljive gospode učitelje kot ude okrajnega šolskega svēta po Slovenskem uljudno prosimo, da bi nam blagovoljno naznanjali vse premembe pri učiteljstvu in svojem okraji.

Uredništvo.